

5536

Elif ESEN
İstanbul Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Kadın Politikaları Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 19/10/2023

Elif ESEN
İstanbul Milletvekili

Türk Medeni Kanunu'nun 'Yoksulluk nafakası' başlıklı 175. maddesine göre yoksulluk nafakasına hükmedilebilmesi için boşanmaya hükmedilmiş olması, nafaka talep eden eşin boşanma yüzünden yoksulluğa düşmüş ya da düşecek olması, diğer eşle eşit kusurlu veya diğer eşe nazaran daha az kusurlu veya boşanmaya neden olan olaylarda tamamen kusursuz olması ve nafaka talep edilen eşin nafaka ödeyebilecek ekonomik gücünün bulunması gerekir. Yoksulluk nafakası, eşler arasında geçerli olan dayanışma ve yardımlaşma yükümlülüğünün doğal bir sonucudur. Boşanma nedeniyle yoksulluğa düşecek eş, kusuru daha ağır olmamak şartıyla geçimi için diğer eşten mali gücü oranında 176. maddesinde sayılan yoksulluk nafakasının kaldırılmasına ilişkin şartların gerçekleşmesi halinde bu nafaka mahkeme tarafından kaldırılabilir. **Mevzuattan açıkça görüleceği üzere Türk hukuk sisteminde "süresiz nafaka" bulunmamaktadır. Mevzuatta yer alan "süresiz olarak" ifadesi, nafaka alacaklısının ölüncüye kadar yoksulluk nafakası alacağı anlamına gelmemekte, aksine boşanmadan dolayı yoksulluğa düşecek olan eşin diğer eş tarafından, şartları bulunduğu sürece ekonomik yönden desteklenmesi ve asgari yaşam gereksinimlerinin karşılanmasını ifade etmektedir.** Dolayısıyla, nafaka alan kişinin yoksulluktan kurtulduğunun tespiti veya geçimini sağlayacak bir başkası ile yaşaması halinde Mahkemeye başvurularak nafakanın kaldırılması her an mümkündür. Nitekim Anayasa Mahkemesi, 2012 yılında yoksulluk nafakasının "süresiz olması" hususunu incelediği kararında yoksulluk nafakasının amacının nafaka alacaklısını zenginleştirmek olmadığını, boşanma sebebiyle yoksulluğa düşen eşin korumak için diğer eşin, koşulları bulunduğu sürece yoksulluk nafakası vermesinin düzenlendiğini ifade

TBMM Halkla İlişkiler Binası
3.Kat, Oda: D-303 Bakanlıklar- Ankara
Telefon: +90 (312) 420 20 70 +90 (312) 420 27 69 Faks: +90 (312) 420 26 10

Elif ESEN
İstanbul Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Kadın Politikaları Başkanı

etmiştir. Ayrıca söz konusu kararında Mahkeme, yoksulluk nafakasının sosyal hukuk devleti ilkesinin zorunlu bir gereği olduğunu açıkça belirtmiştir. Öte yandan, mevcut uygulamalar ve yapılan araştırmalar kadınların nafaka hakkından adil bir şekilde yararlanamadığını bizlere göstermektedir. Nitekim 2020 yılında Konda ve Kadın Dayanışma Vakfı tarafından hazırlanan "Yoksulluk Nafakası Araştırması" raporuna göre, mahkemeler tarafından hükmedilen nafakaların %50.7'si yükümlüleri tarafından hiç ödenmemiştir. Tarafların %40'ı ise 'ödemek istemediği' için nafakasını ödemediğini belirtmiştir. Bu durum, kadınların ekonomik güvencesizliği ve çocukların yaşam standartlarının düşmesiyle sonuçlanmaktadır. Mevcut verilere göre, hükmedilen nafaka miktarlarının %66'sı 500 liranın altındadır. Ödenen yoksulluk nafakalarının ortalaması ise sadece 226 lira düzeyindedir. Bu düşük miktarlardaki nafakalar, kadınların ve çocukların temel ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmaktadır. İstanbul Barosu'nun yaptığı bir araştırmada ise, boşanma dosyalarında bağlanan nafaka oranlarının ortalama 360 TL'lik bir meblağa tekabül ettiği tespit edilmiştir. Bu miktarın, yoksulluk sınırının altında olan birçok aile için yeterli olmadığı açıktır ve ekonomik zorluklarla başa çıkmalarını güçleştirmektedir.

Bu bağlamda;

1. Son 5 yılda süresiz nafaka olarak da bilinen yoksulluk nafakası talep eden ve mahkeme kararı sonucu nafaka almaya hak kazanan kişi sayısının cinsiyetlere göre dağılımı nedir?
2. Son 5 yılda mahkemeler tarafından yoksulluk nafakasının kaldırılması hakkında kaç karar verilmiştir? Bu kararların yıllara ve cinsiyetlere göre dağılımı nedir? Bakanlığınız tarafından ilgili konuda veri ve bilgi çalışması düzenli yapılmış mıdır?
3. Yoksulluk nafakası talepleri ile ilgili olarak mahkemelerin ortalama karar verme süresi nedir?
4. Yoksulluk nafakasına hükmedilen davaların ne kadarında ödeme düzenli olarak yapılmaktadır, ne kadarı yapılmamaktadır? Bu takip yapılmakta mıdır?
5. Yoksulluk nafakası taleplerinin ortalama yargı süreci nedir? Bu süreçte sosyal ekonomik desteğe ihtiyacı olan kadın ve çocukların hayatını idame ettirebilmesi amacıyla tedbiren alınan koruma ve destek kararları var mıdır? Varsa nelerdir?

Elif ESEN
İstanbul Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Kadın Politikaları Başkanı

6. Yoksulluk nafakası kararı ile nafaka bağlanan ancak bu nafakayı alamayan kadın ve çocuklara dair koruma ve destek hizmetleriniz var mıdır? Varsa nelerdir?
7. Yoksulluk nafakası taleplerinin yargı sürecinde reddedilme oranı ve sebepleri nelerdir?
8. Yoksulluk nafakası talepleri, kişilerin yaş aralıkları, eğitim, çalışma durumu ve gelir seviyelerine göre nasıl bir değişim göstermektedir?
9. Nafaka talepleri ve miktarlarının, coğrafi bölgelere ve şehir/kırsal alan ayrımlarına göre dağılımı nedir?
10. Yoksulluk nafakası talepleri ve kararları ile ilgili veri ve bilgileri, kamuoyu ile şeffaf ve düzenli olarak paylaşma politikanız nedir?
11. 1 yıl ve 1 yıldan az evli kalmış çiftler için yoksulluk nafakası talepleri ve kararları, diğer nafaka çeşitlerine göre nasıl bir fark göstermektedir?
12. 1 yıl ve 1 yıldan az evli kalmış çiftler için yoksulluk nafakasının miktarları, daha uzun süreli evliliklerdeki nafaka miktarlarından nasıl bir fark göstermektedir?
13. Yoksulluk nafakası taleplerinin ve kararlarının 1 yıl ve 1 yıldan az evli kalmış çiftler arasında cinsiyetlere göre nasıl bir fark göstermektedir ?
14. 1 yıldan az evli kalan ve nafaka ödeyen kaç erkek vardır? Tüm nafaka ödemeleri ve süreleri içindeki oranı nedir?